

คุณลักษณะผู้ปฏิบัติงานที่มีอิทธิพลต่อบทบาทและการเตรียมความพร้อม ขององค์การบริหารส่วนตำบลสู่ประชาคมอาเซียน*

คนพศ สิริธิเลิศ**

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งเสนอเรื่องเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้ปฏิบัติงานที่มีอิทธิพลต่อบทบาทและการเตรียมความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน ทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตน ทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบ ทักษะพื้นฐาน เจตคติ การมีส่วนร่วมของประชาชน และการรับรู้ของประชาชน โดยได้สำรวจความคิดเห็นจากผู้บริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติและพนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 409 คน พบว่าตัวแปรคุณลักษณะผู้ปฏิบัติงาน มีอิทธิพลทั้งทางตรงในทางลบและทางอ้อมในทางบวกต่อการเตรียมความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลผ่านตัวแปรบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบกับตัวแปรบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลมีอิทธิพลทางตรงต่อการเตรียมความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลเช่นกัน เมื่อพิจารณาเป็นองค์ประกอบ เช่น บทบาทของ อบต. มีจำนวน 3 ตัวแปรย่อย โดยบทบาทด้านเศรษฐกิจมีค่ามากที่สุด รองลงมาได้แก่ ความมั่นคงและสงบเรียบร้อย สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม องค์ประกอบการเตรียมความพร้อม มี 3 ตัวแปรย่อยเหมือนกัน แต่ตัวแปรด้านสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมมีค่ามากที่สุด รองลงมาได้แก่ ความมั่นคงและสงบเรียบร้อย และด้านเศรษฐกิจมีค่าน้อยที่สุด

คำสำคัญ : คุณลักษณะผู้ปฏิบัติงาน บทบาท การเตรียมความพร้อม ประชาคมอาเซียน

* วิจัยเรื่องนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ปี พ.ศ. 2557

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

The Operational Characteristics effecting to the Roles and Preparation for ASEAN Economic Community of Subdistrict Administration Organization

Khanapoj Sittilert

Abstract

This article is aims to present the workforce characteristics affecting the roles and preparation of Subdistrict Administration Organization in the move towards AEC. The SAO roles and preparation involve ASEAN knowledge, self-learning and development skill, civilian and social responsibility related skill, basic skills, attitude, public participation and people's awareness. The survey is conducted in Samutprakarn Province with 409 people, including SAO executive officers, legislative officers, and staff. The result suggests that the factor of officer qualifications has both negative direct and positive indirect effects through the SAO roles on preparation for AEC; the factor of SAO roles directly affects their preparation for AEC. Regarding the three subfactors of SAO roles, the most dominant one is the economic aspect, followed by the security aspect, and the aspect of society, culture, and environment, respectively. As for the three subfactors of SAO preparation, the highest value is perceived on the aspect of society, culture, and environment, followed by the security aspect and the economic aspect, respectively.

Key words: officer qualifications, roles, preparation, ASEAN Economic Community

ความนำ

ในช่วงปี 2558 ที่ผ่านมานั้น ประเทศไทยจะเปิดประตูเข้าสู่ประชาคมอาเซียน หมายความว่าประเทศไทยกำลังจะก้าวเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่อีกขั้นหนึ่ง ซึ่งส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของคนไทยทุกคน หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา และประชาชนทั่วไป จึงตื่นตัวขึ้นมาจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการให้ความรู้ และแบ่งปันความคิดเห็นในมุมมองต่าง ๆ (บัญญัติ คำณวนวัฒน์. ม.ป.ป. : ออนไลน์) เพื่อเตรียมความพร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะมาถึงจากการที่สถานการณ์โลกได้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งปัญหาหลายอย่างที่เคยเป็นปัญหาภายในประเทศกลับขยายวงกว้างขึ้นเป็นปัญหาระหว่างประเทศ เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติทางธรรมชาติ โรคติดต่อ เป็นต้น ทำให้อาเซียนต้องปรับตัวให้เท่าทันกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้อย่างทันท่วงที ด้วยเหตุนี้ การฝึกกำลังของอาเซียนซึ่งมีประเทศสมาชิก 10 ประเทศดังกล่าวข้างต้นให้มีความเข้มแข็ง ย่อมจะทำให้ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สามารถที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลง และปัญหาที่ท้าทายได้ดียิ่งขึ้น (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง. ม.ป.ป. : ออนไลน์)

ดังนั้น ผู้นำอาเซียน จึงเห็นพ้องกันว่า ควรกำหนดให้มีการสร้างประชาคมอาเซียนบน 3 เสาหลักภายในปี 2563 ซึ่งต่อมาเลื่อนให้เร็วขึ้น เป็นปี 2558 และดำเนินการขับเคลื่อนในด้าน

1. ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน

เน้นการรวมตัวของอาเซียน เพื่อสร้างความมั่นใจ เสถียรภาพ และสันติภาพในภูมิภาค เพื่อให้ประชาชนในอาเซียนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และปราศจากภัยคุกคามจากด้านการทหารและภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ สำหรับประเทศไทย นอกเหนือจากการให้การสนับสนุนและความร่วมมือดังกล่าวแล้ว ยังผลักดันให้เพิ่มบทบาทของประธานในการทำหน้าที่ส่งเสริมความมั่นคงในภูมิภาคได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ด้วยการส่งเสริมแนวคิด “การทูตเชิงป้องกัน” เพื่อช่วยลดปัญหาความขัดแย้งที่จะส่งผลกระทบต่อภูมิภาคโดยรวม (บัญญัติ คำณวนวัฒน์. ม.ป.ป. : ออนไลน์)

2. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

เน้นให้ความสำคัญในเรื่องการค้าและมีการผลิตร่วมกัน มีการเคลื่อนย้ายสินค้า การบริการ การลงทุน แรงงานฝีมือ และเงินลงทุนอย่างเสรีมากขึ้น มีโครงการเชื่อมโยงเส้นทางหลวงอาเซียน มีความร่วมมือระหว่างประเทศในการเชื่อมโยงเส้นทางรถไฟจากสิงคโปร์ ไปยังมาเลเซีย ไทย กัมพูชา เวียดนาม และสิ้นสุดที่จีน ซึ่งไทยจะได้ประโยชน์จากการขยายฐานการส่งออก และมีโอกาสทางการค้าด้านบริการที่ไทยมีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้น เช่น การท่องเที่ยว การโรงแรมและภัตตาคาร การพยาบาล การดูแลสุขภาพ ฯลฯ (ไพโรสทิพย์ ศรีสุทธิเกิดพร. 2555 : 63-64)

3. ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

มุ่งหวังให้ประชาชนมีความอยู่ดีกินดี ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีสิ่งแวดล้อมที่ดีและมีความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกัน โดยเน้นการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจระหว่างประเทศสมาชิก ด้วยการเชื่อมโยงด้านประวัติศาสตร์ มรดกทางวัฒนธรรม และอัตลักษณ์ระดับภูมิภาคร่วมกัน (บัญญัติ คำณวนวัฒน์. ม.ป.ป. : ออนไลน์)

ปัจจุบันอาเซียนเป็นคู่ค้าอันดับหนึ่งของไทย การรวมตัวกันอย่างใกล้ชิดทางด้านเศรษฐกิจ รวมไปถึงการขยายความร่วมมือเพื่อเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ จะเป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มโอกาสทางการค้า และการลงทุนให้กับไทย ด้วยเหตุนี้ ทุกภาคส่วนจึงควรมีการเตรียมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้นในทุกด้าน (บัญญัติ คำณวนวัฒน์. ม.ป.ป. : ออนไลน์)

จากการเปิดประเทศเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาย ประกอบกับได้สร้างเงื่อนไขใหม่ ๆ ที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในระดับที่ไม่เคยมีมาก่อน โดยเฉพาะในเรื่องเสาหลักด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ เกิดการแลกเปลี่ยนด้านสินค้าและบริการ การเคลื่อนย้ายของเงินทุนและแรงงาน และการเคลื่อนย้ายของการลงทุนที่มีทั้งขนาดและความหนาแน่นมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ข้าราชการ (จิรวัดน์ เจริญสุข. ม.ป.ป. : ออนไลน์) และนักบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องเตรียมตัวรับการเปลี่ยนแปลงกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับท้องถิ่น เช่น การขยายตัวของการค้า การเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยว การเกิดขึ้นของธุรกิจใหม่ ๆ และรูปแบบการดำรงชีพในท้องถิ่นก็จะมีการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนผลกระทบจากความมั่นคงและเสถียรภาพทางการเมือง การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม และทางด้านวัฒนธรรม และสังคม ในการนี้ การรวมกลุ่มเป็นประชาคมอาเซียน จะเป็นการสร้างทั้งภาระ และโอกาสใหม่ ๆ ให้กับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (องค์การบริหารส่วนตำบลนิคมสร้างตนเอง จังหวัดนครราชสีมา. ม.ป.ป. : ออนไลน์)

บทบาทและการเตรียมความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล

“บทบาท” หมายถึง ลักษณะของการปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้นบทบาทจึงมีความสัมพันธ์กับอำนาจและหน้าที่ ในการนี้ บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลจากการที่ได้ศึกษาพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2552 จะเห็นได้ว่าสามารถแยกบทบาทออกได้เป็น 5 ด้าน ทั้งที่ต้องดำเนินการและอาจดำเนินการ (หมายถึงว่าถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมก็สามารถดำเนินการได้ ก็ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจขององค์การบริหารส่วนตำบลนั่นเอง) เช่น ด้านความมั่นคงและสงบเรียบร้อย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งแต่ละด้านก็ประกอบด้วย

1. ด้านความมั่นคงและสงบเรียบร้อย

ศีลธรรมอันดีของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล เช่น การห้ามให้มีการเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย การฟอกเงิน หรือการค้ามนุษย์ ดำเนินการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยให้กับประชาชน ตลอดจนการจัดทำผังชุมชน (อบต.) เพื่อให้ชุมชนพัฒนาอย่างมีระเบียบ ถูกสุขลักษณะ สอดคล้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดตั้งระบบเสียงตามสาย/หอกระจายข่าว/วิทยุชุมชนในเขตพื้นที่ อบต.เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสาร และการรับรู้ของประชาชน เป็นต้น

2. ด้านเศรษฐกิจ

จัดให้มีการรวมกลุ่มอาชีพในการผลิตของหมู่บ้าน ตำบล จัดให้มีการอบรมด้านอาชีพสาขาต่าง ๆ จากความต้องการของท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง จัดให้มีการดำเนินการจัดหาตลาดให้กับกลุ่มอาชีพต่าง ๆ อย่างครบวงจร จัดให้มีการส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตการเกษตร พัฒนาคุณภาพ มาตรฐาน รูปแบบและ

บรรจุกุณธ์ของผลผลิต จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตหรือสหกรณ์ในหมู่บ้าน ตำบล จัดตั้งศูนย์ข้อมูลและ
บริการนักท่องเที่ยว ดำเนินการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เช่น โบราณสถาน ตลาดน้ำ ฯลฯ
และจัดเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเชิงเกษตร วิถีชีวิต หรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นต้น

3. ด้านสังคมและวัฒนธรรม

สร้างเครือข่ายเด็กและเยาวชนให้มีกิจกรรมที่ต่อเนื่องและเป็นประโยชน์ต่อกัน สนับสนุนให้
เด็กและเยาวชนได้ศึกษาศาสนธรรม เพื่อให้เกิดองค์ความรู้และพัฒนาจิตใจ ส่งเสริมโดยจัดโครงการร่วมมือ
และประสานเชื่อมโยงกันระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียนในการพัฒนาท้องถิ่น ผูกอบรม/จัดค่ายเยาวชน เพื่อ
สร้างความเป็นผู้นำ จิตอาสา และร่วมในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของท้องถิ่น เช่น อสม. น้อยดูแลผู้สูงอายุ
สิ่งแวดล้อมอื่น ๆ พัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเตรียมการจัดการศึกษาระดับอนุบาล และประถมศึกษาใน
โอกาสต่อไป จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อเป็นแหล่งบริการความรู้ต่าง ๆ แก่ชุมชน สนับสนุนด้านเทคโนโลยี
สารสนเทศ เพื่อให้ได้รับความรอบรู้ที่ทันต่อสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของสังคมแก่เด็ก
เยาวชน และประชาชนทั่วไป ส่งเสริมสนับสนุนจัดทำโครงการให้เด็ก เยาวชนได้รับการศึกษาด้านภาษา
โดยเจ้าของภาษาเอง เช่น สอนภาษาอังกฤษโดยอาจารย์เป็นชาวต่างชาติ เพื่อรองรับการเข้าสู่อาเซียน
ในปี 2558 พันฟูส่งเสริมการจัดประเพณีของชาวบ้านในพื้นที่และประเพณีของท้องถิ่นที่กำลังจะสูญหายไป
ปรับปรุงบำรุงรักษาโบราณสถาน ศิลปวัตถุ และสาธารณสถานของชุมชน ด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น จัดให้
มีและบำรุงทางน้ำและทางบก การรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้ง
การกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ให้น้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร ให้มีและบำรุงไฟฟ้าหรือ
แสงสว่างโดยวิธีอื่น ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อน
หย่อนใจและสวนสาธารณะ ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และฝั้เมือง เป็นต้น ด้านสาธารณสุข จัดทำ
โครงการส่งเสริมสุขภาพชุมชน (กาย จิตใจ ความคิด) ให้กับผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส มี
คุณภาพชีวิตที่ดี และสามารถพึ่งตนเองได้ โครงการจัดสร้างศูนย์สุขภาพและสถานที่ออกกำลังกายประจำ
หมู่บ้าน จัดโครงการกีฬาให้กับกลุ่มต่าง ๆ เป็นต้น

ฉะนั้น จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานตามบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล จะมีทั้งการทำตาม
อำนาจหน้าที่ที่จะต้องทำตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่ม
เติมถึง ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2552 มาตรา 67 และอาจจัดทำตามมาตรา 68 ในกรณีนี้ จะต้องมีการเตรียม
ความพร้อมในบทบาททั้ง 3 ด้านเช่นกัน

คุณลักษณะผู้ประกอบการที่มีอิทธิพลต่อบทบาทและการเตรียมความพร้อม ขององค์การบริหารส่วนตำบลสู่ประชาคมอาเซียน

ผู้เขียนขอเสนอคุณลักษณะผู้ประกอบการที่มีอิทธิพลต่อบทบาทและการเตรียมความพร้อมของ
องค์การบริหารส่วนตำบลสู่ประชาคมอาเซียน คือ

1. ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน

คำว่า ความรู้ หมายถึงข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ และรายละเอียดของเรื่องราวและการกระทำต่าง ๆ

ที่บุคคลได้ ประสบมาและเก็บสะสมไว้เป็นความจำที่สามารถถ่ายทอดต่อ ๆ ไปได้และสามารถวัดความรู้ได้ โดยการระลึกถึงเรื่องเหล่านั้นแล้วแสดงออกมา ได้แก่ (1) มีความรู้เกี่ยวกับประเทศอาเซียนในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (2) มีความรู้เกี่ยวกับอาเซียน เช่น จุดกำเนิดอาเซียน กฎบัตรอาเซียน ประชาคมอาเซียน จะต้องบอกเล่าถึงประเทศสมาชิกและองค์ประกอบของประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะ 3 เสาหลักของประชาคมอาเซียน และความสัมพันธ์ภายนอกอาเซียน

2. ทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตน

ทักษะการเรียนรู้และการพัฒนาตนเป็นการเห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีวิธีคิดอย่างถูกต้อง และที่สำคัญมีความสามารถในการจัดการและควบคุมตนเอง

3. ทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบ

ทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบ ได้แก่ การเคารพและยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีภาวะผู้นำ เห็นปัญหาทางสังคม และลงมือทำเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง

4. ทักษะพื้นฐาน

ทักษะพื้นฐาน หมายถึง ความสามารถสื่อสารทางภาษาได้น้อย 2 ภาษา คือ ภาษาอังกฤษ และภาษาประเทศเพื่อนบ้านอีกอย่างน้อย 1 ภาษา มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์ มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี นอกจากนี้มีความสามารถในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

5. เจตคติ

เจตคติเป็นคุณลักษณะอย่างหนึ่งที่พึงประสงค์ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย (ทักษิณา ณ ตะกั่วทุ่ง. 2556 : 112-119) มีความภูมิใจในความเป็นชาติตน และความเป็นอาเซียน ร่วมกันรับผิดชอบ ต่อประชาคมอาเซียน ตระหนักในความเป็นอาเซียน คือ การรับรู้ รู้จริงซัดแจ้งถึงความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่มกัน และยอมรับว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของอาเซียน มีวิถีชีวิตประชาธิปไตยโดยยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล สันติวิธี/สันติธรรม ซึ่งการยอมรับความแตกต่างในการนับถือศาสนาจะทำให้สังคมอยู่ร่วมกันด้วยความสงบและสันติสุข ตลอดจนดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

6. การมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินกิจกรรม และการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ และร่วมติดตามผล ในการแก้ไขปัญหาของตนเอง และชุมชน กับองค์กรในชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง

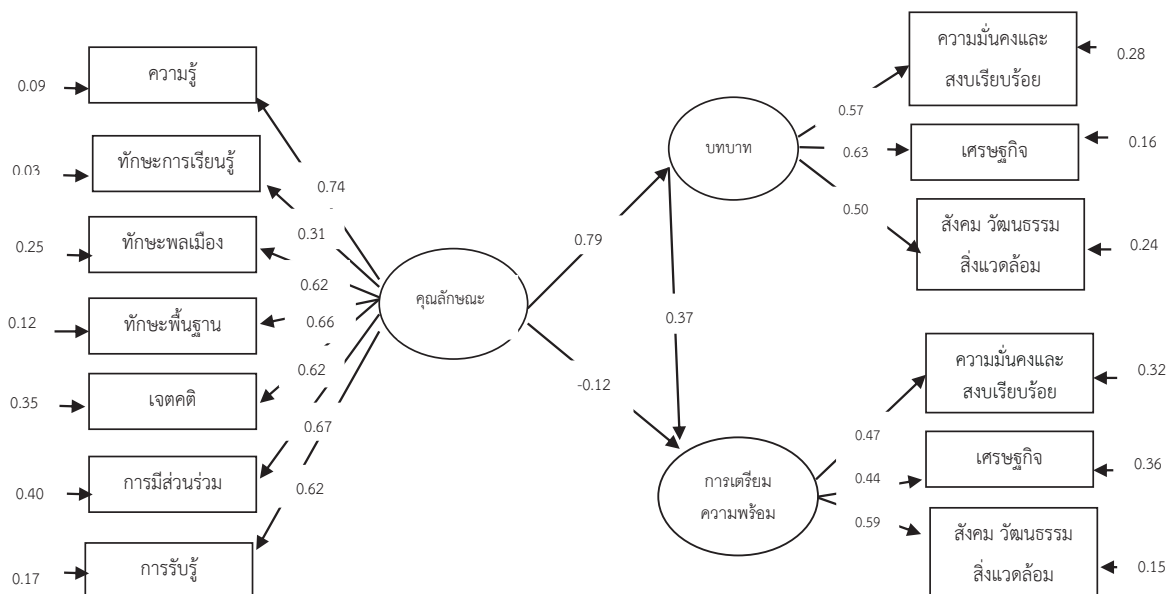
7. การรับรู้ของประชาชน

การรับรู้ หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนได้รับความรู้สึก และแปลความหมายหรือตีความจากสิ่งเร้าที่รู้มา ผ่านการวิเคราะห์โดยอาศัยความจำ ความรู้ ผสมผสานกับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ออกมาเป็น ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความอยู่ดีมีสุข ประกอบด้วยด้านสุขภาพอนามัย ด้านความรู้ ด้านชีวิตการทำงาน ด้านรายได้ ด้านชีวิตครอบครัว ด้านสภาพแวดล้อม และด้านการบริหารจัดการที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบล

ฉะนั้นจากที่ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 30 แห่ง จาก 6 อำเภอ โดยในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแบ่งออกเป็นฝ่ายบริหาร ซึ่งมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการฯ จำนวน 117 คน ฝ่ายนิติบัญญัติโดยมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 602 คน และพนักงานส่วนตำบลซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการ จำนวน 190 คน รวมจำนวน 909 คน ในครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) เป็นการสุ่มที่ทำเป็นตอน ๆ หลายชั้น จาก 30 แห่ง ก็จะได้ชื่อองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 15 แห่ง ที่ใช้ในการศึกษา โดยมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการฯ จำนวน 60 คน ฝ่ายนิติบัญญัติโดยมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 303 คน และพนักงานส่วนตำบลซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการ จำนวน 84 คน รวมจำนวน 447 คน แต่เมื่อลงไปเก็บรวบรวมข้อมูลได้ตอบกลับคืน จำนวน 409 ชุด จากจำนวน 447 ชุด คิดเป็นร้อยละ 91.5 ทั้งนี้ ผู้เขียนได้ใช้เป็นข้อมูลเพื่อประกอบในการวิเคราะห์เพื่อเขียนเป็นบทความเรื่องอิทธิพลปัจจัยคุณลักษณะผู้ปฏิบัติงานที่มีต่อบทบาท และการเตรียมความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลสู่ประชาคมอาเซียน

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น สามารถจะทำการวิเคราะห์คุณลักษณะผู้ปฏิบัติงานที่มีอิทธิพลต่อบทบาท และการเตรียมความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ โครงสร้างเชิงเส้นประกอบด้วยตัวแปรแฝง จำนวน 3 ตัวแปร แยกเป็น 2 ประเภท คือ (1) ตัวแปรแฝงภายนอก จำนวน 1 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยคุณลักษณะผู้ปฏิบัติงาน (2) ตัวแปรแฝงภายใน จำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ บทบาท และการเตรียมความพร้อม ดังตารางที่ 1 และภาพประกอบที่ 1 ที่ได้มีการปรับรูปแบบแล้ว

ภาพที่ 1 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างหลังปรับรูปแบบ

ตารางที่ 1 แสดงค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐานระหว่างตัวแปรสาเหตุและตัวแปรผลก่อนปรับรูปแบบ

ตัวแปรผล	บทบาท			การเตรียมความ		
ตัวแปรสาเหตุ	TE	IE	DE	TE	IE	DE
ปัจจัยคุณลักษณะผู้ปฏิบัติงาน	0.79	-	0.79	0.96	1.08	-0.12
	0.62	-	0.62	0.07	0.16	-0.09
	12.71	-	12.71	13.71	6.67	7.04
บทบาท	-	-	-	0.37	-	0.37
	-	-	-	0.17	-	0.17
	-	-	-	7.88	-	7.88
R-SQUARE	0.62			0.91		
ค่าไค-สแควร์= 43.54 df=36 p = .05906 GFI=0.99 AGFI=0.95 CFI=1.00 SRMR=0.022 RMSEA=0.023						

** p< .01

ตารางที่ 4 และภาพประกอบที่ 4 ภายหลังจากที่ได้ปรับรูปแบบตามค่าดัชนีการปรับโมเดล ของโปรแกรมลิสเรล พบว่า รูปแบบมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ซึ่งพิจารณาได้จาก ค่าสถิติที่ใช้วัดความกลมกลืนของรูปแบบ คือ ค่าไค-สแควร์ เท่ากับ 43.54 ที่องศาอิสระ (df) 36 ค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ .05906 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าประมาณความคลาดเคลื่อนของรากกำลังสองเฉลี่ย (RMSEA) = 0.023 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดคือมีค่าน้อยกว่า 0.05 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) = 0.99 สูงกว่า 0.95 และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้ (AGFI) = 0.95 ค่ารากที่สองของเศษเหลือที่ทำให้เป็นค่ามาตรฐาน (SRMR) = 0.022 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 และค่าตัวอย่างวิกฤต (CN) = 489.54 ซึ่งมากกว่า 200 จึงสรุปได้ว่า โมเดลดังกล่าวมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ปัจจัยคุณลักษณะผู้ปฏิบัติงานและบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล สามารถร่วมอธิบายความแปรปรวนของการเตรียมความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้ร้อยละ 91

ตัวแปรคุณลักษณะผู้ปฏิบัติงาน มีอิทธิพลทั้งทางตรงในทางลบ (มีค่า - 0.12) และทางอ้อมในทางบวก $(-0.12 + (0.79 \times 0.37) = 0.17)$ ต่อการเตรียมความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลผ่านตัวแปรบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบกับตัวแปรบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลก็มีอิทธิพลทางตรง (0.37) ต่อการเตรียมความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วย

จากภาพที่ 4 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบคุณลักษณะผู้ปฏิบัติงาน 7 องค์ประกอบย่อยที่มีอิทธิพลต่อบทบาทและการเตรียมความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล จะเห็นได้ว่า ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนมีอิทธิพลมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชน ทักษะพื้นฐาน การรับรู้ของประชาชน เจตคติ ทักษะพลเมือง และทักษะการเรียนรู้มีอิทธิพลน้อยที่สุด ส่วนบทบาทหน้าที่ที่องค์การบริหารส่วนตำบลมักจะให้ความสำคัญและดำเนินการอยู่เสมอก็จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับเศรษฐกิจมากที่สุด เพราะในท้องถิ่นมีแหล่งทรัพยากรที่สำคัญในการสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นในท้องถิ่น เช่น แหล่งท่องเที่ยว การสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นในตำบล ก็จะสามารถสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นในชุมชน ดำเนินการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เช่น โบราณสถาน ตลาดน้ำ ฯลฯ และจัดเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเชิงเกษตร วิถีชีวิต หรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตการเกษตร พัฒนาคุณภาพ มาตรฐาน รูปแบบและบรรจุภัณฑ์ของผลผลิต จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตหรือสหกรณ์ในหมู่บ้าน ตำบล การพัฒนากลุ่มอาชีพต่าง ๆ ให้มีศักยภาพเพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เป็นต้น รองลงมาได้แก่ ความมั่นคงและสงบเรียบร้อย ส่วนด้านสังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม จะให้ความสำคัญน้อย ส่วนการเตรียมความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลการวิเคราะห์จะตรงข้ามกับบทบาทที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ปฏิบัติ นั่นคือ องค์การบริหารส่วนตำบลได้พิจารณาเห็นความสำคัญว่าควรที่จะพัฒนาด้านสังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมก่อน เพราะด้านนี้เป็นพื้นฐานที่มีความสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาด้านอื่น ๆ เช่น ด้านสังคมอาจจะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาสในชุมชน ด้านการศึกษาในระบบและนอกระบบ การรักษาวินัย ท้องถิ่น การสร้างจิตสำนึกที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งหมดทั้งมวลนี้สิ่งที่สำคัญที่สุดที่องค์การบริหารส่วนตำบลต้องเร่งพัฒนามาก็คือพัฒนาคนในชุมชนให้มีศักยภาพ เพราะว่าถ้าคนได้รับการพัฒนาแล้วก็สามารถที่จะไปพัฒนาด้านอื่น ๆ ได้ และทำให้ชุมชนมีความมั่นคงและสงบเรียบร้อยได้ เพราะคนจะมีความรับผิดชอบ มีวินัย เคารพกฎระเบียบของสังคมในการอยู่ร่วมกัน เมื่อชุมชนมีความเข้มแข็งแล้วก็สามารถที่จะทำให้เศรษฐกิจในชุมชนเกิดความเข้มแข็งได้ ดังนั้นสิ่งที่กล่าวมาจึงเป็นเหตุผลที่ทำให้้องค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญในการเตรียมความพร้อมด้านเศรษฐกิจน้อยที่สุด

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว องค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดทำนโยบาย การวางแผนพัฒนา 5 ปี และแผนปฏิบัติงานประจำปี ขององค์กรในการพัฒนาชุมชน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องความมั่นคงและสงบเรียบร้อย ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม จากองค์ประกอบต่าง ๆ ให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน หรือดำเนินการไปพร้อม ๆ กัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทรัพยากรบุคคล (คือผู้ปฏิบัติงาน) ให้มีคุณลักษณะที่เพียบพร้อมตามที่กล่าวมาข้างต้น ถ้าคนในองค์กรมีความพร้อม ก็จะสามารถพัฒนาองค์กร และชุมชนให้มีความเข้มแข็งได้ ประกอบกับสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และพร้อมที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ เมื่อประเทศเปิดเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

บทสรุป

อิทธิพลปัจจัยคุณลักษณะผู้ปฏิบัติงานที่มีต่อบทบาทและการเตรียมความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจากการสำรวจความคิดเห็นของฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และพนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดสมุทรปราการ จะเห็นได้ว่าคุณลักษณะผู้ปฏิบัติงาน มีอิทธิพลทั้งทางตรงในทางลบและทางอ้อมในทางบวกต่อการเตรียมความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล ผ่านตัวแปรบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบกับตัวแปรบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลก็มีอิทธิพลทางตรงต่อการเตรียมความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วย ซึ่งถ้าพิจารณาจากตัวแปรย่อยสังเกตได้จากคุณลักษณะผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนมีค่ามากที่สุด รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชน ทักษะพื้นฐาน ฯลฯ ตามลำดับ นับว่าเป็นสิ่งที่คนในองค์กรจะต้องมี ถึงจะทำให้องค์กรสามารถเข้าสู่อาเซียนได้เมื่อจะต้องมีการเปิดประเทศอย่างสมบูรณ์

รายการอ้างอิง

- จิรวัดน์ เจริญสุข. (ม.ป.ป.) **องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปรับตัวเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน.** [ออนไลน์] แหล่งที่มา : kpi.ac.th/media/pdf/M7_216.pdf (15 สิงหาคม 2560)
- ทักษณา ณ ตะกั่วทุ่ง. (2556) **รู้รอบรู้สู่ ประชาคมอาเซียน.** กรุงเทพมหานคร : นครสาสน์.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542) **โมเดลลิสเรล สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บัญญัติ คำณวนวัฒน์. (ม.ป.ป.) **ทำไมต้องสร้างประชาคมอาเซียน.** [ออนไลน์] แหล่งที่มา : ewt.prd.go.th/ewt/region8/ewt_news.php?nid=335& (15 สิงหาคม 2560)
- ไพโรธธี ศรีสุทธิเกิดพร. (2555) **ประชาคมอาเซียน.** กรุงเทพมหานคร : เอ็ดดิสัน เพรส โปรดักส์.
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง. (ม.ป.ป.) **ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน AEC คืออะไร.** [ออนไลน์] แหล่งที่มา : www.trang.psu.ac.th/asean/?p=259 (20 สิงหาคม 2560)
- องค์การบริหารส่วนตำบลนิคมสร้างตนเอง จังหวัดนครราชสีมา. (ม.ป.ป.) **ผลของประชาคมอาเซียนต่อการบริหารจัดการท้องถิ่น.** [ออนไลน์] แหล่งที่มา : nikomsangtoneng.go.th/asean.php (20 สิงหาคม 2560)
- Bollen, K. A. (1989) **Structural Equations with Latent Variable.** New York : John Wiley & Sons.
- Joreskog, K. G and Sorbom, D. (1989) **LISREL 7 : User's Reference Guide.** Chicago : Scientific Software, Inc..
- Long, J. S. (1983) **Confirmatory Factor Analysis.** Beverly Hills : Sage Publications, Inc.